نگاه

بحران جانشینی در عربستان

عرفان قانعی‌فرد

■ با مرگ شاهزاده سلطان بن عبدالعزیز آل‌سعود، ولیعهد ۸۶ساله، مساله جانشینی در خاندان آل‌سعود، فضایی بحرانی را تجربه خواهد کرد، زیرا اختلافات عمیق و جدی میان صدها شاهزاده – شاخه‌های السدیری و الفیصل – درون خاندان آل‌سعود بر سر جانشینی پادشاه وجود دارد. شاهزاده نایف بن‌عبدالعزیز – وزیر کشور – شانس بیشتری برای جانشینی ملک‌عبدالله و حضور در رأس قدرت را دارد. گرچه نایف بیشتر تمایل دارد در مسایل امنیتی نفوذ و تاثیر داشته باشد، از نظر تبلیغاتی هم در این زمینه تلاش زیادی دارد. اما رقیب سرسخت او «امیر طلال بن‌عبدالعزیز»، فعال‌ترین چهره منتقد خاندان سعودی است و سعودالفیصل، وزیر خارجه هم چهره‌ای مطرح است.به گفته مقامات سعودی پس از مرگ ملک‌عبدالله، چه سلطنت به شاهزاده‌های گروه السدیری برسد و چه الفیصل، بروز اختلاف‌های شدید و احتمال وقوع کودتا و از هم‌پاشیدگی تمامیت ارضی عربستان دور از ذهن نخواهد بود. عربستان شاید در میان پادشاهی‌های خلیج‌فارس، نمونه‌ای خارج از عرف باشد، زیرا اندازه حکومت، نفوذ استراتژیک در داخل و خارج از حوزه خلیج‌فارس، نفوذ منحصربه‌فرد در جهان اسلام به عنوان حافظ دو مکان مقدس مذهبی مطرح است. همچنین در عربستان، فشار قابل‌توجه و موثری بر وضعیت ارتباط موجود بین سلطنت و نیروهای اجتماعی مختلف وجود دارد. جمعیت رو به رشد نسل جوان شهری و نخبگان تحصیلکرده و به چالش‌کشیدن ظرفیت دولت رفاه عربستان سعودی، در حال تبدیل‌شدن به تجربه تحولات سیاسی جدید است. برخلاف دریافت عقلانیت رژیم آل‌سعود، ایمنی لازم برای مقابله با نارضایتی عمومی امری ضعیف است. نسیم تغییر و انقلاب در خاورمیانه وزیدن گرفته و عربستان هم با آن مواجه است و عوامل عدیده‌ای در به‌هم‌زدن تعادل حاکم سنتی آن کشور مطرح است. بنابراین درک درست از امکانات و محدودیت قدرت سلطنت و خصوصا میزان محبوبیت ملک عبدالله برای انطباق با این چالش‌های روزافزون، امری مهم به‌نظر می‌رسد. عوامل متعددی نشانگر آن است که ناآرامی‌های اجتماعی و جنبش‌های مخالف، در این پادشاهی در آینده نزدیک به‌طور محدود باقی نخواهد ماند.عربستان در شکل‌گیری طالبان نقش اساسی را برعهده داشت و بعدها القاعده از این جریان متولد شد و حتی سلفی‌های بنیادگرا هم، ضد عربستان شده‌اند. دیوید پترائوس و لئون پانتا، معتقدند شکست القاعده و گروه‌های مرتبط به زودی امکان‌پذیر است و این گروه از لحاظ کارکرد به پایان خود نزدیک است. گرچه سیا بر این باور است که اگر حدود ۱۰ تا ۲۰ رهبر القاعده در پاکستان، یمن، سومالی و ناحیه شمال آفریقا دستگیر یا کشته شوند و اگر پس از اسامه‌بن‌لادن، ایمن‌الظواهری، مسوول گروه القاعده که معتقدند در پاکستان است، نابود شود و عملیات‌های مخفیانه شبه‌نظامیان شورشی پایان یابد، آیا عربستان برنامه‌های ناموفق و دردسرساز دیگری در سیاست خارجه خود به اجرا خواهد گذاشت؟ نقش عربستان در تحولات کنونی و بحران‌های منطقه مساله‌ای دور از ذهن نیست. در بحران‌های عربی شاید تخمین‌های عربستان چندان با واقعیت همگام نبود. در تحولات تونس و مصر، عربستان انتظار دیگری از اروپا و آمریکا داشت و با تحولات ناگهانی روبه‌رو شد و نقش مستقل و منحصر به خودش – اکثرا رویکردی تهاجمی و به دور از تعادل و منطق سیاسی – را ایفا کرد. در بحرین (اعزام نیروی نظامی برای سرکوب متعرضان)، مصر (به‌دنبال گرفتن امتیازات جهت اهداف و منافع خود)، سوریه (حامی تحرکات رادیکال و تغییر رژیم در سوریه، یمن (حمایت ازحاکمیت عبدالله صالح – عنصر مهم عربستان – و مخالف انتقال قدرت و تحول دموکراتیک در این کشور)، عراق (حمایت از عناصر و قبایل ضدحکومت مرکزی و مخالفت با نهادسازی دموکراتیک)، ایران (حمایت از گروه‌های تجزیه‌طلب) و... .

با این حال، بسیاری از عوامل و زمینه بی‌ثباتی در حال رشد و رویداد یا بحران جانشینی هم بیشتر مشهود است که برای بهبود حاکمیت و مسوولیت‌پذیری است و به‌طور بالقوه در کوتاه‌مدت بی‌ثبات‌کننده وضعیت خواهد بود، اما برای ثبات درازمدت ضروری است که به آرایه‌ای از فشار رو به‌رشد در عربستان توجه شود. رژیم آل‌سعود وارد یک لحظه بسیار مهم در تاریخ آن کشور شده است، آن هم چگونگی هدایت این بحران است که اثرات عمیق برای هر دو سلطنت و دولت عربستان در سال‌های آینده خواهد داشت. اما چگونه رژیم آل‌سعود ناآرامی‌های اجتماعی در این پادشاهی را مدیریت خواهد کرد؟

جزییات مختلف جنبش اصلاحات در داخل کشور پادشاهی، نفوذ نسبی خواسته‌های خود را در برابر رژیم خواهد داشت؟ با بررسی دامنه تلاش‌های اصلاحات نهادی تحت اراده ملک‌عبدالله آیا چشم‌اندازی آزادی سیاسی در داخل و منطقه‌ای به‌طور فزاینده‌ای فضای این کشور را پرآشوب خواهد کرد؟ فعالیت سیاسی و فرهنگی و حتی انتقاد از پادشاه و مقامات سعودی، جرم محسوب می‌شود و غیر از دستگیری و زندان طولانی‌مدت، مجازات اعدام را نیز در پی خواهد داشت. هزاران زندانی در زندان‌های عربستان بی‌سرنوشت مشخص، مانده‌اند و کمترین حق انسانی در سرزمین کعبه و مدینه، درباره آنها رعایت نمی‌شود. با به هم ریختن اوضاع امنیتی درعربستان، سرنوشت آنها چه خواهد بود؟

نگاه

بودن یا نبودن مساله این است

خروج نیروهای آمریکایی از عراق مهم‌ترین چالش اوباما

مهدی محتشمی*

باراک اوباما، روز جمعه ۲۹ اکتبر در یک مصاحبه مطبوعاتی، سرانجام خروج کامل نیروهای آمریکا از خاک عراق تا پایان سال ۲۰۱۱ را رسما اعلام کرد. جنگی که از سال ۲۰۰۳ و با یک ادعایی دایر بر وجود سلاح‌های اتمی در اختیار دولت وقت عراق و با وجود عدم تصویب قطعنامه و صدور مجوز شورای امنیت سازمان ملل به اجرا درآمد و بالغ بر هشت سال به طول انجامید و در آن متجاوز از یک میلیون آمریکایی را درگیر و بیش از چهارهزار و ۵۰۰ سرباز آمریکایی جان خود را بر سر این تصمیم باختند و ده‌ها هزار نفر از نیروهای آمریکا سلامتی خود را از دست داده و مجروح شدند. گفته می‌شود در حال حاضر نزدیک به ۴۰ هزار نیروی نظامی در عراق حضور دارند که در عملیات مستقیم نظامی مشارکت نداشته و بیشتر نقش آموزش نیروهای نظامی عراقی را بر عهده دارند. علاوه بر نیروهای نظامی مذکور، کماکان ۱۷هزار نفر از اتباع آمریکا در این کشور تحت عنوان شرکت‌های پیمانکاری و کارمندان سفارت آمریکا حفظ خواهند شد. یقینا ادامه حضور این نیروها که علی‌الاصول نیروهای امنیتی نیز در این پوشش حضور خواهند داشت در خاک عراق باقی خواهند ماند.

اوباما در سخنرانی خود اعلام کرد از ابتدای سال ۲۰۱۲ روابط آمریکا و عراق به عنوان دو کشور مستقل براساس احترام متقابل و به حالت عادی برخواهد گشت. وی اظهار داشت: آمریکا آمادگی دارد کماکان در جهت استقرار امنیت و صلح، کمک‌های خود را به عراق ادامه دهد. گرچه هرگونه همکاری نظامی جدید بین دو کشور مستلزم انعقاد قرارداد جدید و براساس شرایط و توافقات طرفین است اما به نظر نمی‌رسد در کوتاه‌مدت امکان حصول چنین توافقی میسر باشد.

اوباما در اظهارات خود تاکید کرد به وعده‌های انتخاباتی سال ۲۰۰۸ خود، مبنی بر خروج کامل نیروهایش تا پایان سال ۲۰۱۱ عمل کرده است که از جمله دلایل تسریع آمریکا در اجرای این تصمیم علاوه بر اوضاع نابسامان اقتصادی آمریکا و بحران وال‌استریت، عدم توافق دولت عراق با اعطای مصونیت قضایی و سیاسی به نیروهای آمریکا در خاک خود بود. لازم به یادآوری است که اگرچه افکار عمومی مردم آمریکا به نوعی از چنین تصمیمی استقبال می‌کند و این امر می‌تواند به وجهه اوباما در برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری در سال آینده موثر باشد اما در محافل سیاسی آمریکا نظرات متفاوتی شنیده می‌شود و جناح‌های رقیب معتقدند دستاوردهای نظامی و امنیتی آمریکا مورد حمله قرار خواهد گرفت و ناکامی آمریکا را به دنبال خواهد داشت و کماکان ماموریت آمریکا در عراق را پایان‌یافته ندانسته و خروج نیروهای آمریکا در شرایط موجود، موجب خلأ امنیتی در این کشور و تشدید جنگ‌های داخلی نیروهای قومی و مذهبی می‌شود و کشورهای منطقه از جمله ایران از شرایط ایجاد شده بهره‌برداری و نقش برتری را ایفا خواهد کرد. مجموعه این فعل و انفعالات و جناح‌بندی‌ها با توجه به در پیش بودن انتخابات آتی در آمریکا، رنگ و بوی تبلیغاتی و سیاسی بیشتری در بین جریانات رقیب به خود خواهد گرفت. در مجموع اینکه آمریکا با وجود کشته شدن صدها هزارنفر از مردم بی‌گناه عراق و میلیاردها دلار هزینه و از دست دادن بیش از چهارهزار و ۵۰۰ نیروی نظامی و ده‌ها هزار مجروح و از دست دادن وجهه خود در این کشور و شکل‌گیری افکار عمومی بین‌المللی علیه آمریکا با حمله به یک کشور مستقل و بدون مصوبه سازمان ملل و ادعاهای واهی برای توجیه این اشغال نظامی که اثرات تعیین‌کننده‌ای نه‌تنها در سطح منطقه و جهان اسلام بلکه در جامعه آمریکا داشته و این کشور را دستخوش مشکلات و ابهامات عدیده‌ای کرده که جامعه امروز آمریکا به لحاظ سیاسی، اقتصادی و اجتماعی در آینده نیز با آن درگیر است چه نتایج و دستاوردی را به دنبال داشته موضوعی است که باید به طور جداگانه به آن پرداخت.

*کارشناس مسایل آمریکا

ولیعهد عربستان‌سعودی درگذشت

پادشاه بدون جانشین

شرق: «با کمال تاسف و اندوه، ملک عبدالله بن‌عبدالعزیز، خادم حرمین شریفین، عزادار برادر و ولیعهدش، «سلطان» است که بامداد شنبه در پی یک بیماری در خارج از عربستان در ۸۶ سالگی درگذشت.» اعلامیه مرگ سلطان بن عبدالعزیز، ولیعهد عربستان‌سعودی با تایید پادشاهی منتشر شد.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، ولیعهد عربستان که نزدیک به پنج دهه وزارت دفاع این کشور را نیز برعهده داشت، از اواسط ماه ژوئن میلادی برای درمان به آمریکا رفته بود و در ماه ژوییه تحت عمل جراحی قرار گرفته بود، اما از آن زمان تاکنون هیچ اطلاعاتی در مورد وضعیت جسمانی او منتشر نشده بود. گفته می‌شود سلطان بن عبدالعزیز، که نزدیک به ۸۶ سال داشت، از بیماری سرطان‌روده رنج می‌برد و در نهایت نیز بامداد شنبه بر اثر گسترش این بیماری در بیمارستانی در نیویورک جان باخته است.

شبکه‌های تلویزیونی عربستان‌سعودی گزارش داده‌اند که جسد شاهزاده سلطان به عربستان‌سعودی بازگردانده خواهد شد و مراسم تدفین او در روز سه‌شنبه خواهد بود. پزشکان در سال ۲۰۰۴ میلادی تشخیص داده بودند که شاهزاده سلطان بن عبدالعزیز مبتلا به سرطان‌روده بزرگ بود. او برای انجام آزمایش‌های پزشکی در آمریکا به‌سرمی‌برد و در ماه ژوییه در نیویورک جراحی کرده بود. یک دیپلمات غربی که خواسته نامش فاش نشود به خبرگزاری فرانسه گفته است که ولیعهد سلطان از یک ماه پیش به «مرگ بالینی» دچار شده بود و با کمک دستگاه‌های مختلف پزشکی به زندگی ادامه می‌داد.

به دنبال مرگ ولیعهد عربستان، هیلاری کلینتون، وزیر خارجه ایالات‌متحده، ضمن ابراز تاسف از این واقعه با تاکید بر اینکه روابط عربستان و آمریکا «محکم و پایدار» است، گفت آمریکا مشتاق است در سال‌های پیش‌رو همچنان با عربستان همکاری داشته باشد. ولیعهد عربستان از هواداران سرسخت تحکیم روابط کشورش با آمریکا بود، روابطی که از یازدهم سپتامبر سال ۲۰۰۱ با بزرگ‌ترین چالش‌ها روبه‌رو بوده است. شاهزاده بندر، پسر شاهزاده سلطان به عنوان سفیر عربستان‌سعودی در واشنگتن به مدت بیش از ۲۰ سال، نقشی عمده در تحکیم روابط دو کشور داشت. به گزارش وب‌سایت وزارت دفاع عربستان‌سعودی، سلطان بن عبدالعزیز که متولد ریاض، پایتخت عربستان بود، سال ۱۹۴۷ به حکمرانی ریاض منصوب شد و سال ۱۹۵۳ نیز به عنوان نخستین وزیر کشاورزی عربستان مشغول به کار شد. دو سال پس از بر عهده گرفتن پست وزارت کشاورزی، سلطان بن عبدالعزیز وزارت حمل‌ونقل عربستان را بر عهده گرفت و پس از آن در سال ۱۹۶۲ بر مسند وزارت دفاع و هوانوردی تکیه زد. ولیعهد عربستان‌سعودی از اعضای بانفوذترین گروه خانوادگی در این کشور متشکل از هفت برادر تنی بود که به هفت سدیری معروفند. هفت سدیری همگی پسران حصه بنت احمد السدیری، بانفوذترین همسر ملک عبدالعزیز هستند. ملک فهد، بزرگ‌ترین برادر از میان این هفت برادر تنی بود که در سال ۲۰۰۵ درگذشت و از آن زمان، برادر ناتنی‌اش، ملک عبدالله پادشاه عربستان‌سعودی است. از زمان به قدرت رسیدن ملک فهد در سال ۱۹۸۲، هفت سدیری بانفوذترین گروه در خاندان حاکم بر عربستان‌سعودی است. شاهزاده سلطان ابتدا فرماندار ریاض بود و در سال ۱۹۶۳ وزیر دفاع و هوانوردی شد. او نیروهای مسلح عربستان را به شکلی چشمگیر مدرن کرد و با عقد قراردادهای چندین میلیارد دلاری، کشورش را به یکی از بزرگ‌ترین خریداران سلاح در جهان تبدیل کرد. شاهزاده سلطان همچنین در ایجاد و توسعه خطوط هوایی ملی عربستان و خطوط هوایی سعودی دخیل بود.

سلطان بن عبدالعزیز، از سال ۲۰۰۵ به عنوان ولیعهد بزرگ‌ترین کشور صادرکننده نفت در جهان انتخاب شده بود. مرگ ولیعهد عربستان در حالی صورت گرفته است که پادشاه عربستان نیز به تازگی تحت عمل جراحی قرار گرفته و همچنان بستری است. حال با مرگ سلطان بن عبدالعزیز، گمانه‌زنی‌ها حاکی از این است که شاهزاده نایف، برادر تنی ولیعهد سلطان و دیگر برادر ناتنی ملک عبدالله، به عنوان ولیعهد جدید معرفی خواهد شد. نایف بن عبدالعزیز ۷۸ ساله، که از سال ۱۹۷۵ وزارت کشور عربستان را بر عهده دارد، مارس سال ۲۰۰۹ به‌عنوان معاون دوم نخست‌وزیر نیز انتخاب شد.

فیلم قذافی، مبارک را به گریه انداخت

محیط: یک منبع پزشکی در «مرکز پزشکی جهانی» قاهره از ترس و گریه شدید حسنی مبارک در پی مشاهده تصاویر دستگیری و مرگ قذافی خبر داد. او گفت که اگر پزشکان به سرعت به مبارک داروهای آرام‌بخش نمی‌دادند، به احتمال زیاد قلبش از کار می‌افتاد.

چاوز ۲ سال دیگر زنده است

بی بی‌سی: پزشک ونزوئلایی که مدعی شده هوگو چاوز، به علت سرطان تنها تا دو سال دیگر زنده است مجبور به فرار از کشور شد. دکتر سالوادور ناوارتی، که با خانواده چاوز رابطه نزدیکی داشت می‌گوید پس از مراجعه ماموران اطلاعاتی به محل کارش، از بیم جان ناچار شده خاک ونزوئلا را ترک کند.

روابط به پایین‌ترین حد رسیده است

ایسنا: پرویز مشرف، رییس‌جمهور سابق پاکستان می‌گوید که پاکستان و آمریکا همدیگر را برای رابطه‌ای که به پایین‌ترین حد خود رسیده است و همچنان به «عدم اعتماد» متقابل دچار است، مقصر می‌دانند. مشرف گفت: نه پاکستان و نه آمریکا به تنهایی نمی‌توانند با شبه‌نظامیان مقابله کنند.

دیدار آخر با سرهنگ در یخچال

شرق: دیکتاتور کشته شد. فاصله دستگیری تا کشته شدن به کوتاهی همین جمله بود. اما هنوز معلوم نیست که چه کسی تیر خلاص را زده است. یک مقام پزشکی قانونی در این خصوص گفته که جسد معمر قذافی، رهبر سابق لیبی، پیش از دفن کالبدشکافی خواهد شد. شورای ملی انتقالی لیبی، به خاطر آنچه «بر عهده گرفتن مسوولیت کامل در ارتباط با چگونگی کشته شدن سرهنگ قذافی» خوانده شده، تحت فشار قرار گرفته است. این در حالی است که در مقابل سردخانه‌ای که رهبر سابق لیبی در آن نگه‌داری می‌شود، مردم در صفوفی طولانی منتظر می‌مانند تا عکس یادگاری با جسد دیکتاتور سابق لیبی داشته باشند. جسد مردی که می‌تواند همچنان برای دولت آینده لیبی دردسرساز باشد. کارشناسان می‌گویند همچنان احتمال درگیری‌های پراکنده بین طرفداران قذافی و انقلابیون وجود دارد. ناتو اعلام کرده است که عملیات هوایی نیروهای آنها بر فراز آسمان لیبی تا پایان ماه اکتبر جاری (حدود ۱۰روز دیگر) ادامه خواهد یافت. با این وجود نخست‌وزیر دولت موقت لیبی در سخنانی گفت: «اولویت کنونی ما در حال حاضر جمع‌آوری سلاح و برقراری امنیت و ثبات در کشور است.» همزمان از لیبی خبر می‌رسد که محافظان شخصی قذافی خواهان برگزاری مراسم ختمی در یکی از مساجد لیبی هستند. محافظان زنی که عده‌ای از آنها پس از فرار دیکتاتور از طرابلس، از روابط پشت پرده خود با قذافی سخن گفتند و دست به افشای نیمه تاریک قذافی زدند. با این وجود عده‌ای از آنها وفادار رهبر کشته‌شده لیبی مانده‌اند و خواهان برگزاری مراسم ختم شده‌اند. برخی از این محافظان می‌گویند که سرهنگ قذافی اعدام شده است. محمود جبریل یکی از اعضای شورای انتقالی با رد کشته شدن سرهنگ قذافی به دست انقلابیون می‌گوید: «هنگامی که معمر قذافی را در شهر سرت پیدا کردیم وی در سلامتی کامل به‌سر می‌برد و سلاح در دست داشت.» او در ادامه افزود: «قذافی به طرف یک دستگاه خودروی شاسی بلند هدایت شد و زمانی که سوار بر خودرو شد درگیری شدیدی میان طرفداران او و انقلابیون رخ داد و قذافی از ناحیه سر مورد اصابت قرار گرفت.» جبریل می‌گوید: «قذافی هنگامی که به بیمارستانی در شهر مصراته رسید نیز زنده بود.» با این وجود شبکه تلویزیونی حامی قذافی که از سوریه به پخش برنامه‌های خود ادامه می‌دهد، با انتشار بیانیه‌ای منسوب به اعضای خانواده سرهنگ قذافی، اعلام کرده است که خانواده قذافی خواستار تحقیق درباره نحوه مرگ رهبر سابق لیبی و پسرش معتصم شده‌اند و ادعا می‌کنند که این دو نفر به «قتل» رسیده‌اند. ناوی پیلاوی، کمیسر عالی حقوق‌بشر سازمان ملل، نیز خواستار انجام تحقیقات جامع در این زمینه شده و گفته است که تصاویری که انتشار یافته نشان می‌دهد که رهبر سابق لیبی زنده دستگیر شد و بعدا به شکلی نامعلوم جان داد. پیلای سوالاتی را که در این زمینه مطرح شده باعث نگرانی دانسته است. از سوی دیگر با مطرح شدن تحقیقات درخصوص نوع مرگ قذافی، در دو درخواست جداگانه، صفیه فرکاش همسر قذافی و بزرگان قبیله رهبر سابق لیبی از سازمان ملل و شورای انتقالی لیبی خواستند جسد معمر قذافی و فرزندانش را به آنها تحویل دهند تا به گفته آنها طبق موازین شرعی دین اسلام دفن شوند. براساس این موازین، مراسم تدفین باید هرچه سریع‌تر انجام شود، اما وزیر نفت لیبی گفته است که احتمالا دفن جسد سرهنگ قذافی چند روز دیگر انجام خواهد شد. همزمان روزنامه الجزایری الشروق خبر داده که صفیه و عایشه، همسر و دختر قذافی قرار است به یک کشور حاشیه خلیج‌فارس منتقل شوند. در این گزارش، نام کشوری که قرار است همسر و دختر قذافی به آن منتقل شوند منتشر نشده اما گفته شده این کشور از پذیرش محمد و هانیبال دو فرزند دیگر قذافی که به الجزایر پناهنده شده‌اند، خودداری کرده است. به نوشته این روزنامه الجزایری انتقال همسر و دختر قذافی قرار بود پیش از پایان ماه آینده انجام شود اما کشته‌شدن قذافی باعث شد انتقال آنها به تعویق بیفتد.

شورای امنیت پیشنهاد کرد

مصونیت قضایی صالح به شرط کناره‌گیری از قدرت

شرق: شورای امنیت سازمان ملل متحد در برابر خشونت‌ها در یمن واکنش نشان داد و ۱۵ عضو این شورا با تصویب قطعنامه‌ای از دولت یمن و مخالفان آن خواستند که هر چه زودتر به درگیری‌ها در این کشور پایان دهند. در جریان حمله مخالفان به کاخ ریاست‌جمهوری، علی‌عبدالله صالح زخمی شد و برای درمان به عربستان رفت. پس از بازگشت علی‌عبدالله صالح رییس‌جمهوری یمن خشونت‌ها در این کشور افزایش یافته است. در این قطعنامه با ابراز نگرانی از افزایش خشونت‌ها از دو طرف درگیر خواسته شده که با فراهم‌کردن مصونیت قضایی برای علی‌عبدالله صالح، رییس‌جمهوری یمن زمینه را برای کناره‌گیری او از قدرت آماده کنند. در این قطعنامه همچنین استفاده از خشونت علیه مخالفان دولت و سرکوب معترضان یمنی به شدت محکوم شده است. ظرف ۱۰ ماه گذشته و از زمان آغاز اعتراضات در یمن، صدها نفر در جریان ناآرامی‌های این کشور کشته شده‌اند. تصویب این قطعنامه در شورای امنیت سازمان ملل، دو روز پس از آن صورت می‌گیرد که توکل کرمان، یکی از سه برنده جایزه صلح نوبل برای سال ۲۰۱۱، با ارسال نامه‌ای به شورای امنیت خواستار اقدام شورا برای متوقف کردن سرکوب مخالفان و معترضان در این کشور شده بود. وزارت‌خارجه آمریکا روز جمعه در بیانیه‌ای خواستار انتقال «سریع» قدرت در یمن شد. بیانیه وزارت‌خارجه آمریکا پس از صدور قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل در محکوم کردن خشونت‌ها و موارد نقض حقوق بشر در یمن منتشر شده است. در بیانیه وزارت خارجه آمریکا آمده است: «جامعه جهانی در پیامی روشن و یکپارچه خاطرنشان کرده که زمان آن فرا رسیده تا آقای علی عبدالله صالح به مردم یمن اجازه دهد بدون خشونت و ناامنی در آزادی زندگی کنند. مارک لیال گرنت نماینده بریتانیا در شورای امنیت که کشورش پیش‌نویس این قطعنامه مذبور را تسلیم این شورا کرده است گفت: «این اولین قطعنامه شورای امنیت درباره شرایط یمن است و اجماع اعضا نشان از نگرانی عمیق بین‌المللی درباره شرایط رو به وخامت سیاسی، انسانی، امنیتی و اقتصادی در یمن دارد.» از هنگام آغاز اعتراضات در بهمن ماه گذشته تاکنون صدها نفر در یمن کشته شده‌اند.

قاب روز

هیلاری کلینتون در دیدار با همتای پاکستانی‌اش از مذاکره آمریکا با شبکه حقانی پرده برداشت

عکس: AP

دور و نزدیک

انتخابات مجلس موسسان تونس

■ **خبرگزاری آلمان:** انتخابات مجلس موسسان تونس برای تدوین قانون اساسی جدید این کشور امروز برگزار می‌شود. تونس حدود ۱۰ میلیون نفر جمعیت دارد و از هنگام سرنگونی حکومت زین‌العابدین بن‌علی در ماه ژانویه، دی ماه گذشته، دولت موقت اداره آن را بر عهده داشته است. نزدیک به چهار و نیم میلیون نفر واجد شرایط رای دادن هستند. قرار است پس از تشکیل مجلس موسسان، دولت منتخب، اداره کشور را برعهده بگیرد و قانون اساسی جدید به همه‌پرسی گذاشته شود.

اعضای جدید شورای امنیت

■ **رویترز:** پاکستان به عنوان یک عضو غیردایمی شورای امنیت سازمان ملل برای یک‌دوره دوساله انتخاب شده است. پاکستان دو سوم رای لازم از ۱۹۳ کشور عضو سازمان ملل را در دور اول رای‌گیری کسب کرد. این هفتمین باری است که پاکستان از اعضای قدیمی سازمان ملل و دومین کشور عمده ارایه‌دهنده قوا به نیروهای صلح‌بانی سازمان ملل کرسی دوساله شورای امنیت را کسب می‌کند. مراکش، توگو و گواتمالا نیز کرسی شورای امنیت را به دست آوردند.

مرگ رییس مستعفی دادگاه بین‌المللی ترور رفیق حریری

■ **آسوشیتدپرس:** آنتونیو کاسیزی، رییس مستعفی دادگاه بین‌المللی رفیق حریری در خانه‌اش در فلورانس ایتالیا درگذشت. او که به بیماری سرطان مبتلا بود، حدود دوهفته پیش به علت وخامت حالش استعفا داده بود. آنتونیو کاسیزی ریاست دادگاه رسیدگی به جرایم و جنایات جنگی در یوگسلاوی سابق را نیز بر عهده داشت. گفته شده است که یک قاضی نیوزیلندی اکنون جانشین او در دادگاه بین‌المللی رفیق حریری شده است.

۳۳ زندانی مصری در مقابل یک اسراییلی

■ **ایسنا:** منابع آگاه مصری فاش کردند، در پی توافق مصر با آمریکا و اسراییل، درخصوص ایلان گرابیل اسراییلی که در مصر زندانی است، توافق برای مبادله اسرا دارای شروط محرمانه‌ای است که به دلایل امنیتی فاش نشده است. زمان تبادل اسیران هنوز مشخص نیست اما به احتمال زیاد طی چند روز آینده انجام خواهد شد و مصر شرط کرده است که اسراییل به تمامی وعده‌های خود درخصوص این توافق‌نامه عمل کند، در غیر این‌صورت تبادل اسیران انجام نخواهد شد.

۲۵ کشته در سوریه

■ **شرق :** مرگ معمر قذافی باعث پافشاری معترضان سوریه بر خواسته‌هایشان شده است. روز جمعه هزاران نفر در سراسر سوریه در روز بعد از اعلام کشته شدن معمر قذافی، رهبر سابق لیبی، پس از برگزاری نمازجمعه تظاهرات کردند. تظاهرات‌کنندگان در شهرهای دیرالزور، حمص، معره النعمان و چند شهر دیگر خواستار پایان کار دولت بشار اسد، رییس‌جمهوری سوریه و آزادی‌های سیاسی بیشتر بودند. فعالان سیاسی سوریه شمار کشته‌شدگان اعتراض‌های روز جمعه به دست نیروهای امنیتی را حدود ۲۵ نفر اعلام کرده‌اند. بسیاری از این عده در شهر حمص کشته شده‌اند.

در این روز

۲۳ اکتبر ۱۹۵۶

قیام مردم مجارستان علیه شوروی

■ بزرگ‌ترین قیام مردم اروپای شرقی علیه نظام دیکتاتوری کمونیست‌ها در بوداپست پایتخت مجارستان روی داد. شش هزار تانک شوروی وارد شهرهای مجارستان شدند، قیام در هم شکسته شد. برگزیده شدن «ولادیسلاو کومولگا» به‌عنوان دبیر اول حزب کمونیست لهستان بازتاب گسترده در مجارستان پیدا کرد. کومولگا که به عنوان تجدیدنظرطلب توسط رهبری سابق حزب کمونیست لهستان زندانی شده بودند، از زندان آزاد و اعاده حیثیت شد و به‌طور غیرمترقبه به رهبری حزب کمونیست لهستان انتخاب شد.

سپردن رهبری حزب به کومولگا نشان گشایش سیاسی در جامعه لهستان تلقی شد و مجارستانی‌ها نیز درصدد برآمدند از زیر تسلط شوروی‌ها خارج شوند. از بیست‌ویکم اکتبر ۱۹۵۶ دانشجویان مجارستانی مرتب در بوداپست پایتخت مجارستان اجتماع کردند و افکار عمومی طالب خروج نیروهای شوروی از مجارستان و نزدیکی بیشتر به غرب بود. بیست‌وسوم اکتبر ۱۹۵۶ شب هنگام میدان بزرگ «بم» در بوداپست از جمعیت لبریز شد. سربازان ارتش مجارستان با تظاهرکنندگان اعلام همبستگی کردند. سربازان سلاح‌های خود از قبیل تفنگ و مسلسل را به تظاهرکنندگان دادند. حتی بعضی تانک‌ها به دانشجویان هدیه شد.